

sorban a vidéki színházaknál, ahol a későszületlen előadók zökkenője miatt egyes jelenéseken késedelmek vagy szöveghibák fordulnak elő, ezeknek kiparírozása miatt a rögtönzés szükségessége helyt álló. Operettkómikusok szívesen éltek a rögtönzés szabadságával, mert egy-egy talpraesett vice, kiszólás, kuplé-betét nem tévesztette el hatását. Rögtönözni már a régi Nemzeti Színházban is ismert tény volt, ezt egy egykori színházi törvény 113. §-a tiltja is; — úgy látszik azonban, hogy a színészek nem hederítettek rá, ezért 1842-ben újra megtiltják a rögtönzést, vagy ahogy akkor mondták: »hevenyészés«-t. A »Regélő« 1842. évi 73. számában (750. old.) ezeket ismerteti a rögtönzés betiltásáról: »A hevenyészés — extemporizálás — szabály szerint tiltva lesz s komoly darabokban általában meg nem engedtetik: 5 for. büntetés alatt. Víg darabokban egy kis tréfa, vagy talpraesett elmésség nem annyira korlátozandó, a mennyiben ízléssel s az előadott jellemmel megegyeztethető, de csupán bohózatokban s ott is minden hevenyészetért felelős az illető, s ha személyre, színészi vagy más magánviszonyokra sérteleg céloz, (fizetésök egy-egy forintjától) 12 kros büntetést szenved, felmaradván a' sértett félnek joga őt a polgári törvény útján is megkeresni.« 1862. febr. 1-én Virág Gyula és Pártényi János színészeket rögtönzésért a hatóság egy pár napi börtönre ítélte. (»Hölgyfutár«, 1862. febr. 4.). Általában a Bach-korszakban a színpadi politikai célzású rögtönzés büntetéssel járt, legalább erre enged következtetni az alábbi híradás: »A helybeli színtársulat egyik legjobb tagját, Ujfalussy Sándort, a »Két huszár és egy bakancsos« c. vasárnapi darabban mondott rögtönzése miatt hétfőn 3 napi börtönre s ennek kitöltése után 6 óra alatt a város elhagyására ítélték; azonban főispáni helyettes ő méltóága tegnap délután a rögtönzőt szabadlábra helyezte s a társulatban további maradhatását kegyesen megengedte.« (»Szegedi Híradó«, 1863. ápr. 15.) 1882. jún. havában a nagyváradai színiüggyi-bizottság Mannsberger Károly színiigazgatónak meghagyta, hogy tiltsa meg a tagoknak a rögtönzést. (Lásd: »Pesti Hírlap«, 1882. jún. 28.) 1921. okt. 21-én fővárosi rendőrkapitányi rendelet megtil-

totta a rögtönzést. (Az első színészek idejéből híres rögtönző volt: Jancsó Pál. L. o.) [V. ö. Exptemporizálás. Improvizál.]

Rökk Szilárd, gazdag fővárosi polgár, sz. 1799. aug. 21-én, megh. 1888. szept. 25-én, Budapesten. Alapító levelében színművek jutalmazását tűzte ki, 4000 frtnyi tőke kamataival, két-két évenként annak a színésznek, ki valamely jó eredeti drámát írt. — Elsőül 1891. máj. havában Gabányi Árpád nyerte el a díjat »Az apósok« c. 3 felv. vígjátékával, mely 1890. okt. 10-én került először színre a Nemzeti Színházban.

Rösler Endre, a M. Kir. Operaház magánénekese, sz. 1904-ben, Budapesten. Jogi tanulmányaival párhuzamosan mint hegedűművész készült a zenei pályára, majd dr. László Gézánál énekelni kezdett tanulni. Olaszországba kerülve, Giuseppe De Luca olasz mesternél folytatta énektanulmányait és sikeres olaszországi szereplései után az Operaház 1926-ben szerződtette. A magyar énekművészet — különösen a klasszikus opera-repertár — egyik jelese. Főszerepei: Germont Alfred (Traviata), V. László (Hunyadi László), Schippel (A tenor), Gonzalvo (A pásztoróra) stb.

Rösler János, pesti lakatosmester, 1837-ben a megnyíló Nemzeti Színház részére ingyen készített 100 székre zárt és vasalást. (Lásd: »Honművész«, 1837., 55. szám).

Rövidítés. Ha a premiér után a színház igazgatósága azt konstatálja, hogy a darab hosszú, akkor húznak belőle, amit másképp »rövidítés«-nek hívnak. Erre sokszor szükség van, mert a rövidítés csak hasznára van a darabnak. (V. ö. »Húzópróba.« »Meghúzni a darabot«.)

Rubinyi Tibor, színész, sz. 1896. szept. 29-én, Budapesten. Kereskedelmi érettség-tett. 1915-ben végezte a Színészakadémia-t, majd Pozsonyban kezdte a pályát. Innen Debrecenbe szerződött, azután Bárdos Artur a Renaissance Színházhoz hívta meg. Működött még Szegeden, azután az Unio-színházak tagja volt. Innen